

Stosowanie taryf jednolitych wymaga wielkiej społecznej ostrożności.

Jednolite taryfy zbiorowego zaopatrzenia w wodę i zbiorowego odprowadzania ścieków, tj. gdy ceny wskaźnikowe w nich ustalone są jednakowe i wszyscy płacą tyle samo, nie są ani właściwe ani sprawiedliwe.

W przypadku wszystkich miast i większości gmin taryfy jednolite:

- a) nie ochronią odbiorców usług przed nieuzasadnionym wzrostem cen i stawek opłat,
- b) nie eliminują subsydiowania skrośnego,
- c) nie motywują odbiorców usług do racjonalnego użytkowania wody i ograniczania zanieczyszczenia ścieków,

Gdy brak jest zróżnicowania cen taryfowych, to odbiorcy z gospodarstw domowych faktycznie dofinansują usługi świadczone na rzecz innych odbiorców, w tym: organizacji użyteczności publicznej (urzędy, ośrodki edukacji i wychowania, ośrodki zdrowia, organizacje porządku i ochrony itp.), oraz przedsiębiorców.

Czy tak być musi ?

Uzasadnienie.

Przedsiębiorstwo wodociągów i kanalizacji zobowiązane jest do ciągłej dostawy wody i niezawodnego odprowadzania ścieków z nieruchomości podłączonych do gminnych sieci „wod-kan” – zob. art. 1 ustawy z dnia 7 czerwca 2001 r. o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków [Dz.U. nr 72, poz 747 z p.zm.]

Powszechna praktyka realizacji tych usług uzupełniła tę zasadę, o wynikające z umów, priorytety zapewnienia ciągłości dostaw usług wodociągowych i kanalizacyjnych świadczonych na rzecz odbiorców usług reprezentujących m.in.:

- Organizacje użyteczności publicznej, (urzędy, ośrodki edukacji i wychowania, ośrodki zdrowia, organizacje porządku i ochrony itp.), oraz
- Podmioty prowadzące działalność gospodarczą.

Dotyczy to w szczególności tych sytuacji, w których indywidualne umowy o dostawę wody i odprowadzanie ścieków zapewniają ciągłą dostawę usług, choć praktyka wytworzenia i dostawy tych usług nie musi tej deklaracji potwierdzać. Niedotrzymanie warunków takiej umowy grozi dostawcy usług „wod-kan” sankcjami administracyjnymi lub prawnymi (z tytułu niedotrzymania warunków umowy).

W ten sposób praktyka wymusiła powstanie priorytetów w zarządzaniu czasem pracy ludzi, maszyn i sprzętu. Obsługa tych priorytetów jest kosztowna, a powstałe w ten sposób dodatkowe koszty uzasadniają różnicowanie cen i stawek taryfowych przypisanych do poszczególnych taryfowych grup odbiorców usług. Priorytety te są mierzalne i jako takie mogą spełniać warunek określony w art. 20 ust.3 ustawy.

Unikanie tego zróżnicowania na poziomie taryf prowadzi do sytuacji, w której nie wszyscy odbiorcy usług ponoszą koszty odpowiednie do kosztu wytworzenia dostarczonej im usługi. W szczególności dotyczy to gospodarstw domowych dofinansowujących w efekcie usługi „wod-kan” świadczone na rzecz innych taryfowych grup odbiorców.

Przykład

Warunek realizacji misji ochronnej i opiekuńczej szkół, przedszkoli, żłobków, ośrodków zdrowia, oraz urzędów, policji, itp. wymaga dochowania ciągłości dostawy wody do nieruchomości zajmowanych przez te organizacje. Mając to na uwadze każdą sytuację awaryjną należy przewidzieć zawczasu stosując monitoring techniczny pracy urządzeń lub podejmując ich osobiste inspekcje.

Koszty tego monitoringu przypisane są tylko do niektórych grup taryfowych odbiorców usług, w tym do ww. organizacji pożytku publicznego i zobowiązania wynikające z umowy. W rezultacie koszty pracy przypisane do odbiorców TGO – „użyteczność publiczna” nie rozkładają się proporcjonalnie do wielkości zapotrzebowania na usługę dostawy wody lub odprowadzania ścieków. To zróżnicowanie ma wpływ na projektowaną cenę wskaźnikową taryfy jak w przywołanej niżej kalkulacji:

Dla przykładowych dwóch TGO- taryfowych grup odbiorców, ozn. TGO_1 i TGO_2 , przypisanej im planowanej sprzedaży usługi Q_1 i Q_2 , oraz planowanych przez przedsiębiorstwo niezbędnych przychodów - pNP , mamy:

1. Przed uwzględnieniem kosztu monitorowania obiektów technicznych gminnego systemu zbiorowego zaopatrzenia /./, ceny wskaźnikowe określamy jak następuje:

$$\begin{array}{l} \boxed{\begin{array}{l} cena_1 = \frac{pNP}{Q_1} * \frac{Q_1}{Q} = \frac{pNP}{Q} \\ \\ cena_2 = \frac{pNP}{Q} \\ \\ cena_1 = cena_2 \end{array}} \end{array}$$

Znaczy to, że pomijając priorytety wynikające z umów, zarówno koszt jednostkowy jak i cena wskaźnikowa dla wszystkich TGO są jednakowe; standard obsługi gospodarstw domowych i innych odbiorców usług są również jednakowe, choć to nie znajduje potwierdzenia w opisie jakości świadczonych usług.

2. Gdy uwzględnimy koszty monitoringu maszyn i urządzeń przypisanego do TGO₂, (ale nie do TGO₁), to

$$\begin{array}{l} \text{cena}_1 = \frac{pNP - \Delta}{Q_1} * \frac{Q_1}{Q} = \frac{pNP - \Delta}{Q} \\ \text{cena}_2 = \frac{pNP + \Delta}{Q} \\ \text{cena}_2 > \text{cena}_1 \end{array}$$

gdzie Δ - koszt monitoringu i inspekcji stanu maszyn i urządzeń przypisanego do TGO₂.

Wymuszony zobowiązaniami umownymi koszt monitoringu stanu maszyn i urządzeń gminnego systemu zbiorowego zaopatrzenia w wodę i zbiorowego odprowadzania ścieków, prowadzi do zróżnicowania kosztów jednostkowych usług dostarczanych do różnych taryfowych grup odbiorców. Różne koszty jednostkowe przekładają się na różne ceny wskaźnikowe usługi, tym bardziej korzystnie, że w wyniku obniżenia ryzyka przerwania ciągłości świadczonych usługi obniża się koszt eksploatacji całego systemu zbiorowego zaopatrzenia /../ w gminie.

Taki jest efekt eksploatacyjny i kosztowy zróżnicowanych możliwości dochodzenia swoich praw przez odbiorców usług zaliczonych do TGO₁ i do TGO₂.

Reasumując, w warunkach społeczeństwa wiedzy, właściwie prowadzony monitoring stanu maszyn i urządzeń technicznej infrastruktury gminy jest rozwiązaniem systemowym generującym efekt synergiczny (tzn. taki, że 2+2>4)

To się wszystkim opłaca !

W przypadku wątpliwości jak i zainteresowania tym tematem prosimy o kontakt na adres e-mail: jagra@wektory.edu.pl